

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Останнім часом у процесі реформування економіки України простежується активна тенденція до розкриття у звітності не лише фінансової інформації, а й інформації про стратегію та планування діяльності підприємства. Зростає значення міжнародних стандартів соціальної звітності як основи для формування і розкриття інформації про вплив діяльності компаній на економіку, навколишнє середовище та суспільство. Якщо поглянути на звітність з точки зору бухгалтерського обліку, то звітність є одним із основних елементів методу бухгалтерського обліку і являє собою систему взаємопов'язаних узагальнюючих показників, які відображають фінансовий і майновий стан підприємства та результати діяльності за певний проміжок часу. В загальному розумінні, звітність є кінцевим етапом бухгалтерського обліку як процесу виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, та передача інформації про діяльність підприємства користувачам для прийняття рішень.

Зазвичай рішення приймаються на основі звітності, зміст якої, в свою чергу, залежить від користувача та виду необхідної інформації. На сьогоднішній день одним із способів представити не лише інформацію про фінансовий стан підприємства, але й додатково пояснити та надати обґрунтовані відповіді заінтересованим особам в частині економічних, екологічних та соціальних показників, може бути інтегрована звітність, в якій також відображаються ризики та можливості організації, які виникають або матимуть місце в майбутньому. Для складання інтегрованої звітності неможливо ігнорувати систему бухгалтерського обліку, яка забезпечує формування інформації про всі наявні види капіталів організації. В системі бухгалтерського обліку фіксуються господарські операції підприємства, що здійснюються за допомогою розподілу і використання всіх видів капіталів, які в кінцевому результаті мають як економічний, так і соціальний наслідок. Отже, інтегрований звіт являє собою відображення того, як стратегія, управління, результати та перспективи організації в контексті зовнішнього середовища ведуть до створення вартості в короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі. Основна мета інтегрованого звіту – пояснити постачальникам фінансового капіталу, як організація створює вартість протягом довгого часу. Інтегрований звіт корисний для всіх заінтересованих сторін, яким важлива здатність організації створювати вартість протягом довгого часу, включаючи співробітників, клієнтів, постачальників, бізнес-партнерів, місцеві спільноти, законодавчі та регулятивні структури та осіб, які визначають державну політику. У квітні 2013 р. Міжнародною радою з інтегрованої звітності (IIRC) опублікований проект Міжнародного стандарту (положення) Інтегрована звітність, який орієнтований на розробку єдиних вимог до розкриття в звітності інформації про створення вартості. А оскільки вартість створюється не лише власними зусиллями, але й за допомогою зовнішніх факторів, то в звітності відображається: які чинники зовнішнього середовища мають вплив; взаємодія із заінтересованими сторонами; залежність підприємства від різних ресурсів.

Таким чином, інтегрований звіт націлений на надання докладної інформації про: зовнішнє середовище, що має вплив на організацію та ресурси і сформовані ділові зв'язки, які використовує і на які впливає організація. Надання такої інформації є важливим для вирішення наступних завдань: 1) обґрунтування оцінки довгострокової життєздатності бізнес-моделі та стратегії організації; 2) задоволення потреб інвесторів та інших заінтересованих сторін; 3) ефективний розподіл обмежених ресурсів. Основні принципи, якими слід керуватися при складанні інтегрованого звіту є: стратегічний фокус і орієнтація на майбутнє; зв'язність інформації; взаємодія із заінтересованими сторонами; сутєвість; стислість; достовірність та повнота; сталість і порівнянність. Дані принципи відповідно до Міжнародного стандарту з інтегрованої звітності застосовуються як окремо, так і разом, та для їх застосування необхідно професійне судження, особливо якщо між ними існує явне протиріччя (наприклад, між стислістю і повнотою).

Звичайно впровадження суб'єктом господарювання складання, подання та презентації інтегрованого звіту є досить не легкою і не дешевою справою. Підготовка звіту займає досить тривалий час, протягом якого підприємство переглядає власну організаційну політику, здійснює підготовку та перепідготовку персоналу, налагоджує власну інформаційну систему, встановлює відповідальних осіб за складання та перевірку звітності. Планування складання інтегрованої звітності повинно охоплювати всі аспекти процесу підготовки. Перелік питань, які можуть допомогти при плануванні та складанні інтегрованої звітності, наведені на рис 1.

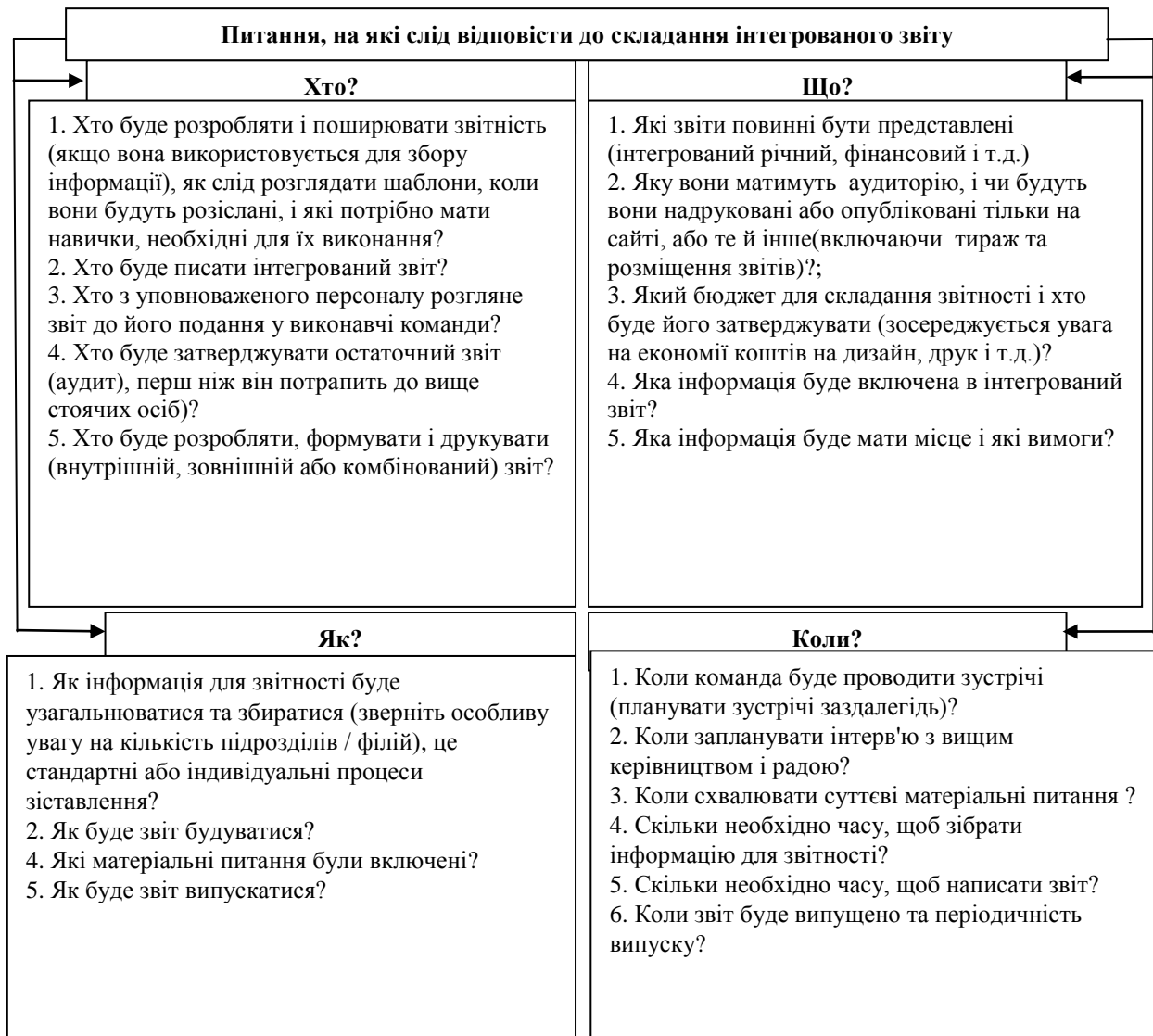

Рис.1. Перелік питань, які допоможуть скласти інтегровану звітності

Інформація, представлена в звіті, значною мірою залежить від специфіки діяльності суб'єкта господарювання, тому змістове наповнення статей інтегрованого звіту в кожній організації буде відрізнятися. Складання інтегрованої звітності має бути ініційоване не лише з боку суб'єктів господарювання, а й на законодавчому рівні, оскільки відкритість інформації про діяльність вітчизняних підприємств сприяє прискоренню процесів інтеграції України у світове співтовариство і як наслідок – залученню інвестицій. На сьогодні в законодавстві, не має чітко встановлених норм, якими потрібно користуватися суб'єктам господарювання при складанні звітності. А тому кожне підприємство, в силу своїх можливостей, може самостійно приймати рішення про елементи змісту статей звіту, при цьому орієнтуючись на різні групи користувачів.

Отже, інтегрована звітність як елемент облікової системи повинна містити в собі як фінансові, так і не фінансові показники, які повинні впливати з обґрунтованої стратегії діяльності компанії. Це допоможе оцінити, на якому рівні знаходиться підприємство, рівень виконання стратегії та перспективи розвитку, а також пояснити, як підприємство створює свою вартість протягом діяльності і як воно планує це роботи в майбутньому.